4.9.1996

מערכת החינוך בירוחם רשמה הישג חסר תקדים: 55 אחוזי הצלחה בבחינות הבגרות. הישג גבוה גם בהשוואה לערים גדולות. איך עשו את זה? הרשויות הזיזו הצידה את מה שמקובל, והסתערו קדימה בשיטת ה"כל אחד יכול", שפירושה: שיעורים בשעות לא מקובלות, מרתונים בתנאי פנימיה, הדרכה צמודה, אסיפות הורים שבועיות, תמיכה רצופה. את הפירות קוטפים עכשיו: תלמידי ירוחם מרימים את הראש

הבוגרים של ירוחם. "היום, בלי בגרות אתה לא שווה כלום" צילום: דוד גרינשפן

מאת חיים זלקאי

ירוחם נותנת שיעור בהצלחה

ירוחם בעננים. העיירה הדרומית, שעולה לכותרות בדרך כלל בהקשרים עגומים, זוקפת הפעם את ראשה בגאווה. מאז שקבוצת הכדורגל המקומית טיפסה לרבע גמר גביע המדינה, לא זכורה התרוממות רוח שכזו. הפעם ירוחם עלתה על המפה הודות ל־31 תלמידי תיכון "אורט ספיר" שעברו בהצלחה את בחינות הבגרות, תוך שהם מוחקים את חרפת כשלונות מביכות בנוסח "לא ידענו שיש בירוחם בית ספר", או "איפה זה בכלל ירוחם".

עם גיבנת של 17 אחוזי הצלחה בבחינות הבגרות, היה קשה לשכנע "צפוניים" שדברים טובים מתרחשים בירוחם. "סיפרנו להם שיש לנו אגם עם דגים ושאפשר לטייל במכתש הקטן", מספרים תלמידים, "על הישגים בתחום הלימודים, היה לנו קשה לדבר".

אסתי ביטון, שמיניסטית שאפתנית, פיתחה שיטת התגוננות מיוחדת: "תוך כדי שיחה עם חבר'ה מירושלים, סיפרתי להם מאיפה באתי. הם היו מופתעים. כמה מהם אמרו שפך ברצינות רוחם בעננים. העיירה הדרומית, שעולה לכותרות בדרך כלל בהקשרים עגומים, זוקפת הפעם את ראשה בגאווה. מאז שקבוצת הכדורגל המקומית טיפסה לרבע גמר גביע המדינה, לא זכורה התרוממות רוח שכזו. הפעם ירוחם עלתה על המפה הודות ל־31 תלמידי תיכון "אורט ספיר" שעברו בהצלחה את בחינות הבגרות, תוך שהם מוחקים את חרפת כשלונות מביכות בנוסח "לא ידענו שיש בירוחם בית ספר", או "איפה זה בכלל ירוחם".

עם גיבנת של 17 אחוזי הצלחה בבחינות הבגרות, היה קשה לשכנע "צפוניים" שדברים טובים מתרחשים בירוחם. "סיפרנו להם שיש לנו אגם עם דגים ושאפשר לטייל במכתש הקטן", מספרים תלמידים, "על הישגים בתחום הלימודים, היה לנו קשה לדבר".

אסתי ביטון, שמיניסטית שאפתנית, פיתחה שיטת התגוננות מיוחדת: "תוך כדי שיחה עם חבר'ה מירושלים, סיפרתי להם מאיפה באתי. הם היו מופתעים. כמה מהם אמרו שפך ספק בצחוק שאני לא נראית מירוחם. מיד עניתי להם שזה בגלל ששכחתי את הקרניים בבית".

■■■

פרנסי היישוב, שהכירו בעומק הבעיה, החליטו לשנות סדרי עדיפויות והכריזו על מצב חירום חינוכי. משאבים רבים גויסו וגורמים פדגוגיים מהמעלה הראשונה נרתמו לעזרה. מנהל העבר. בתרגום לאחוזים זה הרבה יותר מרשים: 55 אחוזי הצלחה בבחינות הבגרות – פי שלושה בהשוואה לשנת הלימודים הקודמת, הישג טוב מאוד גם בהשוואה לערים אחרות.

ירוחם סובלת שנים מבעיית תדמית. תלמידי השכבות הבוגרות בבית הספר בעיירה הין בדרך כלל הראשונים להיפגע. מפגשיהם החברתיים עם בני נוער ממרכז הארץ עמדו לא פעם בסימן "הסתלבטויות". צעירי היישוב נחשפו להערות בית הספר, מולי דותן, איש חינוך מוכשר במיר־חד, הגיע מצפון הארץ. בנובמבר '95 החליטו לאמץ את הפרויקט החדשני "כל אחד יכול", מנהל הפרויקט, נסים כהן, סוציולוג חינוכי, הרים את הכפפה, ואחרי תשעה חודשים התברר שגם הרמה עלתה. כהן וחבריו לקחו כיתה מקצועית בת 21 תלמידים, שלא היתה מיועדת לבגרות, ובשיטות מהפכניות הוכילו את בוגריה ליעד הנכסף.

השיטה מתבססת על המוטו שהתלמיד תמיד מצליח. במקרה של כישלון, חייבים המורה והצוות לקחת אחריות לתוצאות.

לפני שהפרויקט יצא לדרך, הוקמה קואליציה של רודשי הצלחת התלמידים – הורים, מדריכים והנהלת בית הספר. אסיפות הורים אורגנו בתדירות של אחת לשבוע. הרכזים הפדגוגיים ערכו ביקורי בית ושמרו על קשר טלפוני הדוק עם התלמידים והוריהם. הנערים הבינו שמשהו גדול קורה סביבם, נוצר אצלם הרושם שעיירה שלמה מחויקה להם אצבעות.

■■■

שבירת השיגרה היתה מהמרכיבים המרכזיים של התוכנית. בית הספר הפך בסיס יציאה ל"מבצעי לימוד", והכיתה הנבחרת נעדרה ממנו לתקופות ארוכות. כל מבצע נמשך כשלושה שבועות, ובסיומו נערך מרתון בחינות בן שלושה ימים. קיבוצי הסביבה אירחו את השכנים מירוחם, והלימודים התקיימו במודל של פנימיה, עד שבשלב מסוים חשו התלמידים כמו בגיבוש ליחידה מובחרת. גורם ההפתעה הוסיף פלפל לתבשיל הפדגוגי. כך, למשל, נדרשו התלמידים להתיצב בכיתות בשעות בלתי מקובלות. במקום לשחרר לחדר הטלוויזיה, הר־שיבו אותם בשעות הערב המאוחרות מול הלוח בכיתה והרביצו בהם תורה. כחנו אותם מדי יום. המורים דירבנו ותמכו, ותרמו את חלקם למקצי שיפורים שנוהלו גם לאחר שעות הלימודים "הרגילות".

נסים כהן והמדריכים הקפידו שלא ליצור את הרושם של בית חרושת לצינים. קצב ההתקדמות לא היה אחיד וכל תלמיד למד בשיטה אחרת. הכיתה נחלקה לשתי קבוצות בנות 10 תלמידים, ולכל קבוצה הוצמדו מורה ומתרגל. המקצועות נלמדו בשיטת "להרוג טורקי ולנוח". התחילו עם מתמטיקה, ורק אחרי שחיסלו את כל המשוואות, סגרו את הספרים. אחר כך דיקקו בענייני לשון, וריענגו את הזיכרון עם פרקי ההסטוריה והאזרחות הרלוונטיים לבחינה.

ביום הבחינה, נרמה היה שירוחם עצרה את נשימתה. ובשבוע שעבר שיחררה אנחת רווחה. התוצאות היו מעל למצופה. 17 מ־21 תלמידי הכיתה הנסיונית עברו את הבחינות בהצלחה ורשמו הישג חסר תקדים של כ־80 אחוזי הצלחה. אליהם נוספו 14 תלמידי הכיתה העיונית, שעברו את המכשול בהדרכת המורים הוותיקים.

את ההצלחה יש להסביר מכיוון נוסף. עד לפני שנים אחדות הדעה במערכת החינוך של ירוחם היתה שאם נער יושב בכיתה ולא על הכרזולים, מטרת המחנכים כבר הושגה. מאז כניסתו של מוטי אביסרור לתפקיד ראש המועצה המקומית, שונתה הגישה. "תמיד ידעתי שיש לנו נוער מצוין. הגעתי למסקנה שכדי לגשר על הפערים בינינו לבין יישובים מבוססים במרכז הארץ וצפונה, חייבים להשקיע בצעירים. ההצלחה בבחינות הוכיחה שהחימור היה מוצלח".

בתיכון המקיף על שם ספיר, התיכון היחיד בעיירה, בו לומדים 380 תלמידים, פגשתי ביום שישי תלמידים מחייכים, חדורי מוטיבציה וגאוות יחידה. הצלחת חבריהם הבוגרים נסכה בהם את התחושה שכל אחד באמת יכול.

עופר בטיטו, בן 17.5: "תעודת הבגרות היא כרטיס כניסה לחיים. בלעדיה, אי אפשר להגיע לשום מקום. אחרי הצבא אני רוצה ללמוד הנדסת חשמל באוניברסיטה ולהשתלב באחד המפעלים באזור".

שירה קריספין: "בשנה שעברה היינו בבעיה. כאשר פירסמו את הנתונים, היינו 'מבואסים'. הרגשנו שהתרמית שלנו נפגעה".

"הבטחון העצמי שלנו", אומרת רינת אברג'ל, "ספג מהלומה רצינית. חשבו שאנחנו לא מוצלחים".

אופיר יוסף לא היה בטוח שתעודת בגרות היא משאת נפשו: "התוצאות הנמוכות פגעו במוטיבציה שלי. בהתחלה לא רציתי לגשת לבגרות, כי חששתי מכישלון. המורים לחצו עלי, ובסוף השתכנעתי. הם ישבו איתי שעות נוספות, ועזרו לי לעבור בהצלחה את הבחינות במתמטיקה ולשון".

אסתי ביטון לא התלבטה לרגע אחד: "היום בלי בגרות, אתה לא שווה כלום. אפילו לענות לטלפונים בבזק, לא יקבלו אותך".

יוסי אלמליח הוא כדורגלן מוכשר. תלמידים אחרים אולי היו מסתפקים בכיבוש שערים ומוותרים על התעודה. יוסי לא. שאיפתו להצליח בבגרות גדולה מחלומו להיות היורש של מראדונה. "השקעתי מאמצים כדי להשתלב במסלול עיוני. תעודת הבגרות חשובה כי רק בעזרתה אפשר לפתוח שערים ולהתקדם בחיים. חוץ מזה, הגיע הזמן שנוכיח לצעירים ממרכז הארץ שאנחנו מסוגלים להצליח, לא פחות טוב מהם".

■■■

החבורה החביבה הזו יכולה לכבכ בסרט תדמית על הישוב המתפתח. אבל על עתידם מרחף סימן שאלה. אהבת המקום מאחדת את כולם, אך אין בה כדי לשכנע אותם להישאר בו אחרי שיסתחררו מתצבה. "אחוזי האבטלה בירוחם גבוהים מאוד ואפשרויות התעסוקה מוגבלות מאוד", מסביר רועי עמר, "אנחנו פטריוטים, אבל גם דואגים לעתיד שלנו". נורית ודבקר, רינת אברג'ל ויפעת ביטון רוצות להתנסות במשהו חדש. האורות של תל אביב קורצים להן יותר מתאורת הרחוב של באר שבע ודימונה. "אם יקימו כאן מפעלים עתירי ידע", הן אומרות, "אולי יעצרו את בריחת הצעירים".

חברת החשמל

מכרז

חברת החשמל לישראל בע"מ (להלן "החברה") מזמינה בזאת הצעות לבצוע עבודות בדלקמן:

מכרז מס' 96/1107

הרחבת תחנת משנה באזור השרון - (בין כפר הרואה וכפר חוגלה) - עבודות בניה אזרחית.

לוח הזמנים לבצוע העבודה: שבעה חודשים.

העבודה כוללת: עבודות פרוק והריסה, עבודות עפר כ–4,000 מ"ק, עבודות בטון כ–800 מ"ק, עבודות מסגרות, כבלי חשמל, עבודות גמר ומערכות גילוי וכבוי אש.

רשאים להשתתף במכרז הנ"ל רק קבלנים הרשומים על פי חוק רישום קבלנים לעבודות הנדסה בנאיות התשכ"ט–1969, בסווג 100 ג'–2 לפחות, בעלי נסיון מוכח בבצוע עבודות מקבוץ והתקנת הנדרשים במכרז זה.

מחיר רכישת מסמכי המכרז: –.936 ש"ח (כולל מע"מ).

מכרז מס' 96/1020

הוספת קומה לבנין פיקוד קיים בתחנת משנה באזור דימונה.

לוח הזמנים לבצוע העבודה: ארבע עשר חודשים.

העבודה כוללת: הוספת קומה בשעות של כ–200 מ"ר (הכולל על כלונסאות) בטון עבודות עפר, בטון ופירות.

רשאים להשתתף במכרז הנ"ל רק קבלנים הרשומים על פי חוק רישום קבלנים לעבודות הנדסה בנאיות התשכ"ט–1969, בסווג 100 ג'–1 לפחות, בעלי נסיון מוכח בבצוע עבודות מקבוץ והתקנת הנדרשים במכרז זה.

מחיר רכישת מסמכי המכרז: –.351 ש"ח (כולל מע"מ).

תנאים מוקדמים נוספים להשתתפות במכרזים הנ"ל

א. המצאת כל האישורים הנדרשים לפי חוק עסקאות גופים ציבוריים (אכיפת חובת העבודות ותשלום חובות מס) תשל"ו–1976.

ב. המצאת אישור בדבר הרשם בפנקס הקבלנים בסווג הנדרש בתנאי כל מכרז ובהתקיים הכספי המתאים לגובה הקבוצה המוגשת.

ג. המצאת ערבות בנקאית צמודה למדד המחירים לצרכן (מביילת כחוק) לקיום ההצעה בשיעור של 5% מערך ההצעה ללא מע"מ על פי הנוסח הכלול במסמכי המכרז. הערבות תהיה בתוקף לתקופה של 90 יום מהמועד האחרון להגשת ההצעות.

על המציעים להמציא את המסמכים המצויינים בסעיפים א'–ב' דלעיל, עם רכישת מסמכי המכרז.

על מועד סיור הקבלנים תימסר הודעה נפרדת.

החברה שומרת לעצמה את הזכות לא לדון בהצעות קבלנים אשר לא ישתתפו בסיור.

יורשו לבצע את העבודה רק עובדים בעלי סיווג בטחוני מתאים אשר יאושרו על ידי החברה.

את מסמכי המכרז ופרטים נוספים ניתן לקבל במשרדי מחלקת המכרזים – אגף הביצוע, רח' החשמל 16, תל–אביב (קומה 11) טלפונים 5678691/728–03, בין השעות 07.30–14.30 עד יום חמישי 12.9.96.

לא ניתן לדכוש את מסמכי המכרז לאחר התאריך הנ"ל.

את ההצעות למכרזים יש להכניס לתיבת המכרזים המוצבת במשרדי מחלקת המכרזים – אגף הביצוע, רחוב החשמל 16, תל–אביב, (קומה 11). עד יום רביעי 9.10.96, שעה 13.00.

אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

מנהל מנהל

תנאים לא שיבוא אור יגבר